

SLUTRAPPORT

Ett projekt i samverkan mellan Sydnärke folkhälsoteam,
Örebro läns Idrottsförbund och Örebro universitet

FRÅGA DOM SOM VET

Ungas delaktighet och engagemang i ANDT-prevention

VARFÖR?

Projektets grundläggande ambition har varit att öka ungas delaktighet och engagemang i ANDT-prevention genom att sammankoppla folkhälsoområdet ANDT (alkohol, narkotika, dopning och tobak) med ungas delaktighet och inflytande. Arbetet har utgått från de ungas perspektiv och de har aktivt involverats som betydelsefulla aktörer vars bilder av ANDT kompletterar övriga perspektiv. Målet med projektet har varit att skapa en bild av ungas attityder och inställning till ANDT-bruk och ANDT-preventivt arbete som kan tas tillvara vid anpassning och tillämpning av ANDT-förebyggande arbetssätt och metoder.

HUR GJORDE VI?

- En analys av grunddata från enkätundersökningen Liv & hälsa ung (2014) utifrån de frågor som rör ANDT i Sydnärkes kommuner; Askersund, Kumla, Hallsberg, Laxå och Lekeberg.
- En litteraturöversikt över befintliga metoder och arbetssätt för ungas delaktighet och inflytande kopplat till ANDT-prevention.
- Tio fokusgruppsintervjuer med ungdomar mellan 15-18 år i Sydnärkes fem kommuner. De genomfördes i tre skolor, på en fritidsgård, i två idrottsföreningar samt på ett boende för ensamkommande ungdomar. En referensgrupp med ungdomar har hjälpt till i framtagandet av intervjuguiden.

VAD FICK VI VETA?

Liv & hälsa ung visar att ANDT-bruket i Sydnärkes kommuner inte skiljer åt mellan kommunerna. Undantaget är Hallsberg där det är fler ungdomar som uppger att de druckit alkohol än som inte druckit. Utifrån litteraturöversikten kan det konstateras att det finns ett fåtal metoder och arbetssätt för ungas delaktighet i ANDT-prevention.

Under fokusgruppsintervjuerna beskrev ungdomarna att det finns många orsaker både till att använda och att inte använda ANDT. Huvudsakligen kan orsakerna verka åt båda hållen såsom till exempel gruppträck som kan vara både positivt och negativt.

Ungdomarna beskrev att det kan vara vem som helst som brukar ANDT men många upplever exempelvis könsskillnader och geografiska skillnader. Ungdomarna gjorde skillnad på alkohol och narkotika. Narkotika ses som farligare medan alkohol ses som en norm bland unga.

Följande bilder visar de ord som de intervjuade ungdomarna förknippar med alkohol respektive narkotika.

Vad gäller narkotika var det främst killar som hade en mer liberal attityd till detta.

"Ja, alltså cannabis är väl den minst farliga narkotikan, jag skulle aldrig ta kokain liksom. Det tycker jag är två helt olika saker." Killgrupp

När det kommer till ANDT-förebyggande arbete var de flesta ungdomar negativt inställda till de befintliga metoder och arbetssätt som diskuterades under intervjuerna. De hade även svårt att komma med egna idéer kring hur arbetet skulle kunna bedrivas. Det rörde delade meningar om vilka som ska bedriva arbetet. En del ansåg att föräldrarna har det största ansvaret men flera beskrev att de hellre lyssnar på jämnåriga vänner. En del av ungdomarna såg att de själva kan vara delaktiga i arbetet men att de inte hinner på grund av mycket skolarbete.

"Alltså, det kanske skulle gå men alltså om man ska vara ärlig så är det liksom, skolan tar upp mycket tid... Man har så mycket att göra men man skulle kanske vilja göra det." Tjejgrupp

FRAMTIDEN

Resultatet behöver beaktas för att vi ska kunna få ungdomar engagerade och motiverade till att vara en del i det ANDT-förebyggande arbetet. Delaktiga ungdomar skulle kunna vara en framgångsfaktor i arbetet med att nå målgruppen samt att sprida ett positivt gruppträck. Då flera ungdomar beskrev att de oftare lyssnar på jämnåriga än på vuxna är det av stor vikt att fortsätta föra en dialog med ungdomar kring ANDT-prevention och på vilket sätt de skulle vilja vara delaktiga. Ungdomar är en heterogen grupp och resultatet visar att det finns lika många orsaker till att börja använda ANDT som orsaker till att inte börja använda ANDT vilka är viktiga att beakta i det ANDT-förebyggande arbetet. Preventivt arbete behöver bedrivas på olika nivåer och det krävs ett tvärsektorieellt arbete och samverkan mellan flera aktörer, däribland ungdomar. Som en av de intervjuade ungdomarna beskrev ANDT-förebyggande arbete:

"Allt det där tillsammans..."

Projektet har visat på att det finns ett behov av samverkan kring ANDT i länsdelen vilket har lett till att en formaliserad samverkan över kommungränserna har upprättats. Intentionen är att denna samverkan ska fortgå oavsett fortsatt extern finansiering. Resultatet från detta projekt kommer att leva vidare i form av en kunskapsbas och genom samverkansgruppen. För att ta del av den fullständiga slutrapporten, se kontaktuppgifter nedan.

FRÅGOR?

Sandra Larsson

Projektledare/folkhälsoutvecklare

sandra.larsson@lekeberg.se

0585-489 26